

فصل چهارم: نام‌ها و یادها

چو خواهی که نامت بود جاودان مکن نام نیک بزرگان نهان

اگر می خواهی که نام و یاد تو جاودانه و همیشگی بماند پس نام نیک بزرگان را پنهان مکن. (بوستان سعدی)

درس نهم: راز موفقیت (پایه نهم)

واژگان جدید

لوح :	محضر:	مناظره:
طنین:	فروزان:	فراست:
فام:	سیمگون:	رمق:
فقیه:	بالین:	تمنا:
تعرض:	بلندآوازه:	

تاریخ ادبیات

استاد حاسب: خواجه نصیرالدین:

دانش زبانی: لازم به ذکر است که در کتاب وزارت، افعال ماضی در سه درس نهم، یازدهم و دوازدهم بیان شده‌اند ولی در اینجا تمام انواع ماضی یکجا تدریس و در درس‌های آینده، تمرین و یادآوری می‌شوند.

- انواع فعل ماضی
۱. ماضی ساده یا مطلق: بن ماضی + شناسه
 ۲. ماضی استمراری: می + ماضی ساده
 ۳. ماضی مستمر یا جاری: داشت + شناسه + ماضی استمراری
 ۴. ماضی نقلی: بن ماضی + هـ (صفت مفعولی) + شناسه
 ۵. ماضی بعید: صفت مفعولی + بود + شناسه
 ۶. ماضی التزامی: صفت مفعولی + باش + شناسه

به نکته‌ها و مثال‌های ذیل توجه کنید:

مصدر- ن = بن ماضی

نوشتن ← نوشت

دوست داشتن ← دوست داشت

برآمدن ← برآمد

۱. من در کودکی بارها و بارها در کلاس درس طبیعت، زمین **خوردم** ولی از پای **نشستم**. (ماضی ساده یا مطلق)

۲. سال ها پیش، مادر بزرگ مهربانم همیشه برای من درس عبرت **می خواند**. (ماضی استمراری)

۳. او **داشت** به من **می گفت** که فردا امتحان داریم. (**داشت می گفت**: ماضی مستمر یا جاری)

نکته: دو جزء ماضی مستمر را می توان از هم جدا نوشت.

«داشت» در صورتی که معنای مالکیت را برساند؛ فعل ماضی ساده به حساب می آید. «داشت» در صورتی جزء اول ماضی مستمر است که معنای «در حال انجام کار» را برساند.

۴. کلام شیرین پیامبر برای همیشه در گوش تاریخ **مانده است**. (ماضی نقلی)

۵. آن ها به سفری پر ماجرا **رفته بودند**. (ماضی بعید)

۶. اگر درس هایتان را با جدیت **خوانده باشید**؛ حتماً موفق خواهید شد. (ماضی التزامی)

نکته: ماضی التزامی در چهار حالت به کار می رود:

الف) **برای آرزو:** ای کاش به هدفتان **رسیده باشید**.

ب) **برای شک و تردید:** شاید او هرگز این سخن را **نشنیده باشد**.

پ) **در جمله های شرطی:** اگر نکات ضروری را رعایت **کرده باشی**؛ جایی برای ترس و نگرانی نخواهد ماند.

ت) **برای الزام و اجبار:** شما باید از قبل، کتاب هایتان را سفارش **داده باشید**.

تکالیف

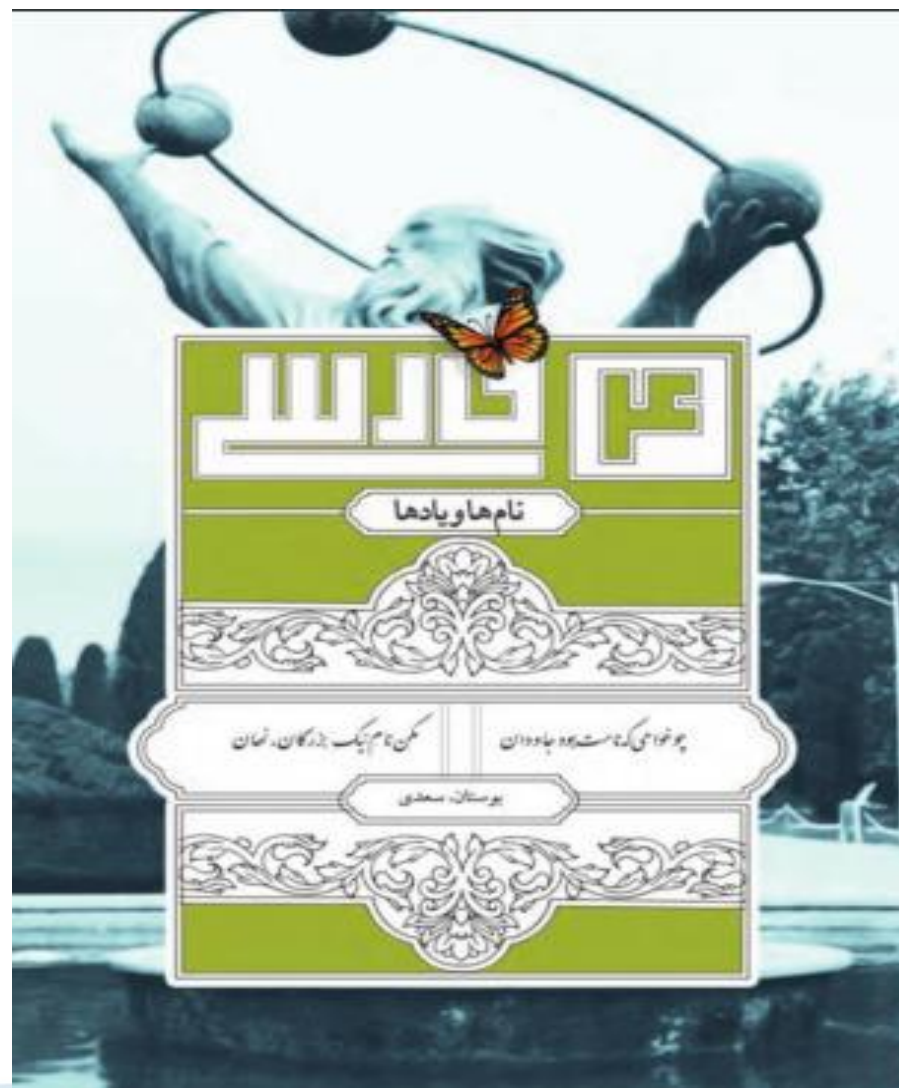
۱. معنی واژگان جدید را از واژه‌نامهٔ پایان کتاب بیابید و در دفتر پاکنویس خود بنویسید.
۲. درباره‌ی آثار و اشخاصی که در تاریخ ادبیات این درس نام برده شده اند؛ از بخش فهرست اعلام اشخاص و آثار پایان کتاب، تحقیق کنید و نکات مهم را در دفتر پاکنویس خود یادداشت کنید.
۳. متن درس را با دقت بخوانید و خودارزیابی‌های صفحه ۷۱ را پاسخ دهید.
۴. فعالیت‌های نوشتنی صفحه ۷۳ را پاسخ دهید.

چو خواهی که نامت بود جاودان مکن نام نیک بزرگان نهان

بازگردانی: اگر می خواهی که نام و یاد تو جاودانه و همیشگی بماند پس نام نیک بزرگان را پنهان مکن.

نکات ادبی: واج آرایبی در حرف «ن» دیده می شود.

نکات زبانی: «چو» به معنی «اگر» حرف شرط است. ضمیر دوم شخص «ت» پس از «نام» نقش مضاف الیه دارد.

دانش زبانی: لازم به ذکر است که در کتاب وزارتی، افعال ماضی در سه درس نهم، یازدهم و دوازدهم بیان شده‌اند ولی در اینجا تمام انواع ماضی یکجا تدریس و در درس‌های آینده، تمرین و یادآوری می‌شوند.

۱. ماضی ساده یا مطلق: بن ماضی + شناسه

۲. ماضی استمراری: می + ماضی ساده

۳. ماضی مستمر یا جاری: داشت + شناسه + ماضی استمراری

۴. ماضی نقلی: بن ماضی + هـ (صفت مفعولی) + شناسه

۵. ماضی بعید: صفت مفعولی + بود + شناسه

۶. ماضی التزامی: صفت مفعولی + باش + شناسه

انواع فعل ماضی

راز موفقیت

در به چپستی

به مثال ها و نکته های ذیل
توجه کنید:

راز موفقیت

در به چستی

و

مفرد

جمع

گفت + م ← گفتیم

گفت + یم ← گفتیم

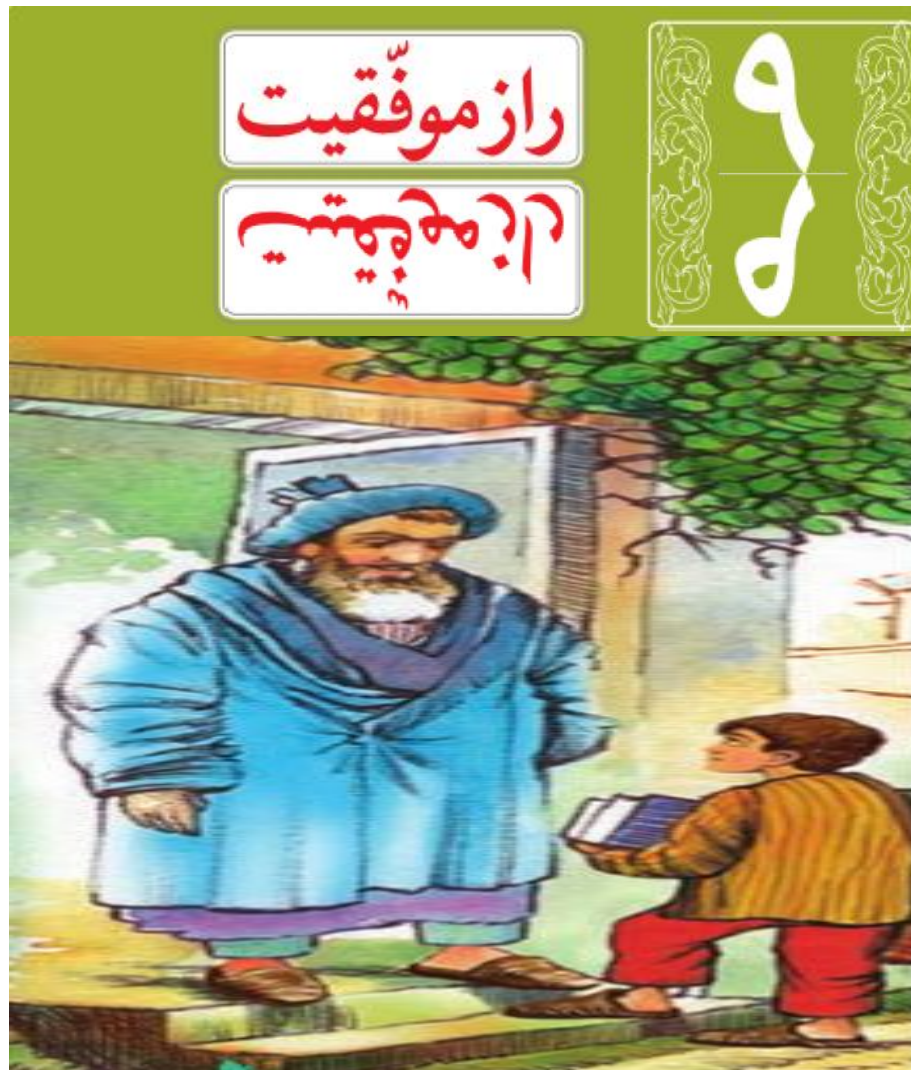
گفت + ی ← گفتی

گفت + ید ← گفتید

گفت ← گفتند

گفت + ند ← گفتند

لطفاً شناسه های افعال ماضی و مضارع
را به یاد بیاورید:

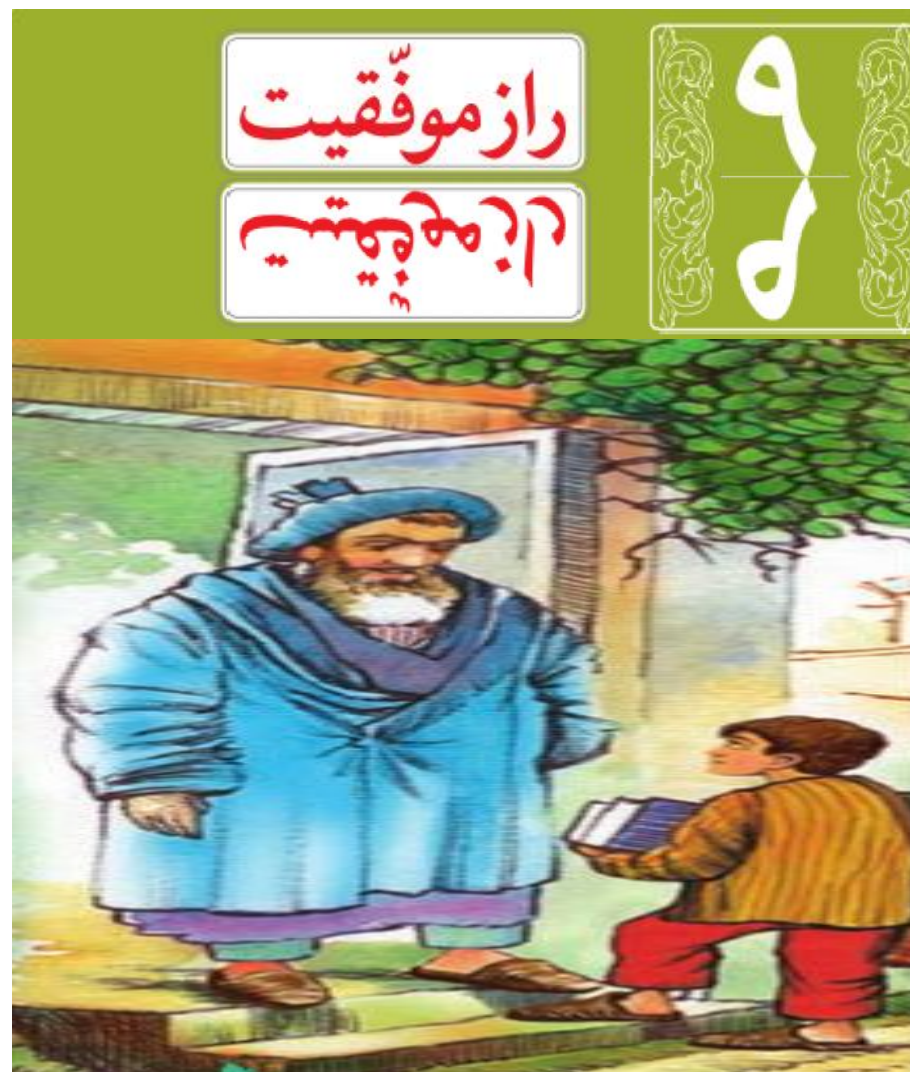

شناسه: در افعال ماضی، مضارع و مستقبل «شناسه» معمولاً به آخر فعل اضافه می شود و نشانه‌ی شخص و شمار است. به جدول ذیل با دقت فراوان نگاه کنید. **در این جدول شناسه با رنگ قرمز مشخص شده است.** شما می توانید با مقایسه و سنجش افعال ماضی، مضارع و آینده با یکدیگر، شباهت و تفاوت شناسه‌ها را دریابید.

شناسه ماضی	شناسه مضارع	شناسه آینده یا مستقبل
رفتم	می روم	خواهم رفت
رفتی	می روی	خواهی رفت
رفت	می رود	خواهد رفت
رفتیم	می رویم	خواهیم رفت
رفتید	می روید	خواهید رفت
رفتند	می روند	خواهند رفت

شخص اشاره به این دارد که چه کسی (من، تو، او، ما، شما، آنها) انجام دهنده‌ی کار است.

شمار، نشانه‌ی مفرد یا جمع بودن فعل است.

راز موفقیت

از موفقیت

۹

مصدر- ن = بن ماضی

نوشتن ← نوشت

دوست داشتن ← دوست داشت

برآمدن ← برآمد

۱. من در کودکی بارها و بارها در کلاس درس طبیعت، زمین **خوردم** ولی از پای **نشستم**. (ماضی ساده یا مطلق)

۲. سال ها پیش، مادر بزرگ مهربانم همیشه برای من درس عبرت **می خواند**. (ماضی استمراری)

۳. او **داشت** به من **می گفت** که فردا امتحان داریم. (**داشت می گفت**: ماضی مستمر یا جاری)

نکته: دو جزء ماضی مستمر را می توان از هم جدا نوشت.

«داشت» در صورتی که معنای مالکیت را برساند؛ فعل ماضی ساده به حساب می آید. «داشت» در صورتی

جزء اول ماضی مستمر است که معنای «در حال انجام کار» را برساند.

راز موفقیت

از موفقیت

۹

۴. کلام شیرین پیامبر برای همیشه در گوش تاریخ مانده است. (ماضی نقلی)

۵. آن‌ها به سفری پر ماجرا رفته بودند. (ماضی بعید)

۶. اگر درس هایتان را با جدیت خوانده باشید؛ حتماً موفق خواهید شد. (ماضی التزامی)

نکته: ماضی التزامی در چهار حالت به کار می‌رود:

الف) برای آرزو: ای کاش به هدفتان رسیده باشید.

ب) برای شک و تردید: شاید او هرگز این سخن را نشنیده باشد.

پ) در جمله‌های شرطی: اگر نکات ضروری را رعایت کرده باشی؛ جایی برای ترس و نگرانی نخواهد ماند.

ت) برای الزام و اجبار: شما باید از قبل، کتاب‌هایتان را سفارش داده باشید.

